

Prostatabelvär - Mannens dolda sjukdom (påverkar en halv miljon män och 350 000 kvinnor)

Trots att prostataproblem är den vanligaste av alla sjukdomar och trots att besvären förr eller senare drabbar nästan alla män, så är det för många ett tabubelagt område med en stor underbehandling som följd.

Min avsikt med denna korta skrift är att öka förståelsen för problemet genom att belysa det från en annan sida - från kvinnans. Jag har valt att fokusera på de två vanligaste, men oftast helt ofarliga, prostatabelvärerna: godartad prostataförstoring och prostatit.

Skriften bygger delvis på en väl genomförd undersökning gjord av Ipsos-Eureka. Men då den undersökningen enbart fokuserade på godartad prostataförstoring (BPH), har jag kompletterat rapporten med de fakta som finns kring kronisk, icke bakteriell prostatit, en sjukdom som påverkar minst 100 000 män ytterligare.

Professor Ingemar Joelsson, Malmö augusti 2008

Prostataproblem

– ett tabubelagt besvär som även drabbar kvinnan

De flesta män drabbas förr eller senare av prostatatabesvär. För de flesta män är dock symtomen så lindriga att det går att leva med besvären. Men ungefär en halv miljon svenska män drabbas i sådan utsträckning att det menligt påverkar både hans, och hans partners, livskvalitet.

Få söker hjälp

Undersökningen av problemets utbredning och orsakerna till att många män lider i tysthet, visar att det är ett känsligt och tabubelagt ämne. En undersökning som genomfördes kring prostataproblem hos 40 000 svenska män i Örebro och Västmanlands län, visar att endast 11 procent av de män som hade symtom på prostatatabesvär, har sökt och fått medicinsk hjälp. En skrämmande låg siffra.

Toalettbesök och trötthet

Ständiga toalettbesök med tillhörande sömnproblem och trötthet är de vanligaste och mest självklara symtomen vid prostataproblem, framförallt när problemen är ett resultat av godartad prostataförstoring, den vanligaste formen av besvär. De män som är drabbade av prostatit har dessutom ofta smärtor i och kring underlivet.

Kvinnorna påverkas i hög utsträckning

80% av Sveriges män med prostatatabesvär lever idag tillsammans med en partner, vilket innebär att drygt 350 000 svenska kvinnor lever med män som har prostatatabesvär. Indirekt drabbas kvinnorna av männens problem med nattliga toalettbesök, störd sömn, humörsvängningar och minskad sexuell lust.

Minskar sexuell aktivitet

Undersökningen på 2100 män och 500 kvinnor, visar att det finns stor skillnad mellan män med och utan prostatatabesvär, när det gäller sexuell aktivitet.

Mer än dubbelt så många av männen med besvär uppger att de aldrig har sex jämfört med de utan besvär - 27 mot 12 procent. Lika många, ungefär var femte man, uppger att de känner stor oro inför att ha sex på grund av sina besvär.

Det är också dubbelt så vanligt med sexuell aktivitet flera gånger i månaden bland män utan besvär.

Männen erkänner inte problemet

Trots att det enligt undersökningen är så stora skillnader i samlivet mellan män med och utan prostataproblem, uppger männen att prostataproblemen inte påverkar deras samliv. Detta är karakteristiskt för prostataproblem - man vill inte erkänna problemet.

En stor del av kvinnorna säger däremot att de upplever att mannens prostatatabesvär har gett upphov till problem med sex- och samlivet. Problemen handlar framför allt om att de inte har sex lika ofta längre.

Två huvudtyper av prostatabesvär

Godartad prostataförstoring (BPH, benign prostatahyperplasi) drabbar nästan alla män över 50 år och hälften av dessa får så kraftiga symtom att de lider av det. Sjukdomen leder till att prostata växer, vilket i sin tur leder till att urinröret blir ihopklämt. Det gör att det blir svårt att tömma blåsan, som därför snabbt blir fylld igen och dessutom blir förstörd och utspänd. Konsekvensen blir täta toalettbesök, även nattetid. Normalt accepterar en man att gå upp en gång, kanske två gånger per natt, för att kasta vatten - men blir det fler påverkas hela livskvaliteten.

Sjukdomen är helt ofarlig, men besvärande. BPH behandlas med två typer av läkemedel, men många män drar sig för denna behandling, eftersom läkemedlen också innebär en stor risk för minskad sexlust/potens, yrsel och blodtrycksfall.

Prostatit även kallad CP (Chronic Prostatitis) är en "mystisk" sjukdom, där man fortfarande inte helt säkert vet bakgrunden. Det finns teorier om att det är en autoimmun sjukdom, en hormonell sjukdom eller neuromuskulär sjukdom - ingen vet säkert. Symtomen varierar mellan enbart problem med vattenkastning, till kraftig smärta i området kring prostata. Gemensamt är att potensen och den sexuella lusten minskar. 90% av all prostatit är vad man kallar en "kronisk, icke bakteriell prostatit". För dessa män finns det idag inga godkända, effektiva läkemedel.